

УДК 811.111+81'373.42

СИНТАКСИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДИСКУРСНОГО ПРОСТРАНСТВА ПОЛИТИЧЕСКИХ ДЕБАТОВ

Лосева Ирина Викторовна

ассистент

Львовский национальный университет им. И. Франко, Львов (Украина)

author@apriori-journal.ru

Аннотация. В статье рассмотрены и проанализированы функционирования синтаксических средств в политических речах. Описаны основные синтаксические особенности, которые характеризуют речи Барака Обамы. Представлен анализ и приведены примеры различных типов предложений характерных для текстов политических речей.

Ключевые слова: предложение; синтаксис; риторический вопрос; эмоциональный окрас; политическая речь; адресат.

СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСНОГО ПРОСТОРУ ПОЛІТИЧНОЇ ПОЛЕМІКИ

Лосева Ірина Вікторівна

асистент

Львівський національний університет ім. І. Франка, Львів (Україна)

Анотація. У статті розглянуто та проаналізовано функціонування синтаксичних засобів в політичних промовах. Описано основні синтаксичні особливості, які характеризують промови Барака Обами. Подано аналіз та наведено приклади різних типів речень притаманних для текстів політичних промов.

Ключові слова: речення; синтаксис; риторичне запитання; емоційне забарвлення; політична промова; адресат.

SYNTACTIC PECULIARITIES OF DISCURSIVE SPACE IN POLITICAL DEBATE

Losyeva Iryna Victorivna

assistant

Ivan Franko National University of Lviv, Lviv (Ukraine)

Abstract. The article analyzes the functions of syntactic means in political speeches. The main syntactic features that characterize the speeches of Barack Obama are discussed. The analysis and examples of different types of sentences typical of political speeches are provided.

Key words: sentence; syntax; rhetorical question; emotional colouring; political speech; recipient.

Сучасна лінгвістична наука налічує широке різноманіття досліджень з питань синтаксичних особливостей текстів різних функціональних стилів й, зокрема, текстів політичних промов. Способи виявлення та встановлення закономірностей функціонування найбільш поширених синтаксичних засобів в політичних промовах завжди знаходились в центрі уваги вчених-лінгвістів. Метою та завданням даної статті є дослідити та проаналізувати синтаксичні особливості дискурсного простору полеміки на прикладах промов Б. Обами. Актуальність даної теми зумовлена і продиктована самою специфікою об'єкта дослідження.

Очевидним є те, що будь-який текст публічного мовлення являє собою складну знакову комунікативну систему. Правильна організація і розстановка мовних засобів забезпечують процес сприйняття адресатом інформації і досягнення мовцем поставленої мети – впливу на аудиторію, і

саме норми синтаксису відіграють головну роль в досягненні цієї мети. Варто зауважити, що мова політичних промов успішно реалізує свою прагматичну спрямованість, не тільки за рахунок змісту, але й за рахунок форми. На думку лінгвістів, які досліджували синтаксичні особливості промов, синтаксичні параметри є важливими складовими, оскільки специфіка публічних промов, їх стильові особливості найбільш яскраво відображаються в їхній синтаксичній структурі. Саме синтаксис містить у собі потужні стилістичні можливості, маючи здатність передавати найвитонченіші смислові нюанси і особливості думки автора [1, с. 21].

Серед головних синтаксичних особливостей, які характеризують промови Б. Обама, є порядок слів у реченні, довжина речень, вживання простих та складнопідрядних речень та їхнє розташування в тексті, а також, місце розташування ряду особових займенників в реченні та певні синтаксичні конструкції. Вибірково продемонструємо вживання вищенаведених синтаксичних особливостей на прикладі наступного матеріалу: «Remarks by the President at the Human Rights Campaign's Annual National Dinner» [2]. Отже, бачимо, що президент розпочинає промову короткими реченнями, які не є характерними для публіцистичного стилю, але саме такий підхід дозволяє створити невимушену атмосферу і здобути прихильність аудиторії: «*I appreciate the chance to join you tonight. It is great to be back. I see a lot of friends in the house*» [2]. Такі речення привертають до себе увагу та акумулюють увагу реципієнтів. Текст продовжується чергуванням довгих і коротких речень, таке поєднання дозволяє створити правильну ритмічну організацію усієї промови: «*Now, I don't want to give a long speech. I can't compete with that. But I wanted to come here tonight, first of all, to personally thank Joe for his outstanding years of leadership at HRC*» [2]. В середині тексту промови, для більшої інформативності, політик використовує складнопідрядні поширені речення: «*And all over the world, there are men and women serving this country just as they always have – with honor and courage and discipline and valor. And you're*

*Americans who want this country to succeed and prosper, and who are tired of the gridlock and the vicious partisanship, and are sick of the Washington games» [2]. Варто зазначити, що досить часто довжина речень досягається за рахунок однорідних членів речення, які дозволяють яскравіше описати проблему та виражають ставлення промовця до цієї проблеми. Складні речення, наведені у прикладах, в повній мірі розкривають суть і бачення піднятого питання, оскільки вживаються після ряду простих речень, які мають підготовчу функцію. Більшість промов Б. Обама закінчуються відносно короткими реченнями: «*That's the story of America. The slow, inexorable march towards a more perfect union. That's where change is happening. You are contributing to that story, and I'm confident we can continue to write another chapter together*» [2]. Саме така кінцівка допомагає політику виразити цілковиту впевненість у своїх словах та діях, а також лапідарно передає основну ідею та суть усієї промови.*

Наступною характерною особливістю промов Б. Обама є специфічне використання спонукальних, заперечних, питальних, а інколи і стверджувальних речень. Більшість заперечних речень демонструють контраст між реальним та нереальним станом речей, що допомагає створити експресивний оціночний потенціал цілого речення: «*And I don't have to tell you, there are those who don't want to just stand in our way but want to turn the clock back. I said I would never counsel patience; that it wasn't right to tell you to be patient any more than it was right for others to tell African Americans to be patient in the fight for equal rights a half century ago*» [2]. Варто зауважити, що заперечні речення в промовах Б. Обама є досить інформативними, оскільки вони поступаються кількістю стверджувальним реченням, а будучи такими, що вживаються рідко, заперечні речення набувають більшої експресивності. Особливої уваги заслуговує специфічне використання простих стверджувальних речень та вживання у них повторів: «*We are going to make progress; we are going to succeed; we are going to build a more perfect union*» [2]. Таке вживання повторів допомагає

автору підкреслити його точку зору, створити напруження емоційного стану аудиторії та акцентувати її увагу на суб'єкті дії. Це створює ефект стовідсоткової впевненості автора в своїх намірах, в правильності обраного курсу та в беззаперечності слів політика. Хоча спонукальні речення поступаються кількістю вживання стверджувальним та заперечним реченням, їхнє використання є досить виразним та ефективним, оскільки вони закликають аудиторію слідувати настановам політика і викликають певну реакцію слухачів. В більшості випадків дані речення зустрічаються в другій половині промови та в кінці промови: «*Enough delay. Enough politics. Pass this bill. Put this country back to work. Go out there and get them to pass this bill. Let's put America back to work*» [2]. Саме спонукальні речення дозволяють створити ефект закріплення отриманої інформації, який полягає у більш відкритому вираженні намірів промовця та здійсненні непрямого впливу на аудиторію. Типовим є використання конструкції «*Let's do*», що в першу чергу, демонструє рішучість до дій та об'єднує політика з його слухачем. Варто зазначити, що частота вживання питальних речень в промовах Б. Обама є досить низькою. В більшості випадків питальні речення виконують роль і функцію риторичного запитання, яке містить в собі емоційно-забарвлене твердження чи заперечення: «*Would you rather keep tax loopholes for oil companies? Or do you want construction workers to have a job rebuilding our schools and our roads and our bridges? Why should our children be allowed to study in crumbling, outdated schools?*» [3]. Оскільки риторичні питання є такими, що не потребують відповіді, то питальна форма використовується лише для вираження думки, в основі якої закладено категоричне та безапеляційне судження оратора. Питальні речення можуть активно вживатися у конструкції, в якій поставлене питання передбачає й відповідь. Використання промовцем риторичних запитань при обговоренні гострих та актуальних проблем, надає слухачеві право вибору. Як правило, після постановки питання, подається власна точка зору оратора, і, в такий спосіб, вис-

ловлювання набуває форми логічного доказу. Такий підхід надає мові експресивності та залучає аудиторію до процесу роздумів над проблемою, що обговорюється: «*Would you rather keep tax breaks for billionaires that they don't need? Or would you rather put teachers back to work, and help small businesses, and cut taxes, and reduce our deficit?*» [3].

Ще одним характерним прийомом, який відстежується в промовах Б. Обама, є речення, в яких політик, для того, щоб підкреслити свою приналежність до американського суспільства активно використовує особовий займенник **we**. Такий підхід демонструє, те, що думки політика є втіленням поглядів його нації: «*But **we** can also be proud of the progress **we've** made these past two and a half years*»; «*So you know what **we** have to do; **we've** got more work ahead of us*» [2].

Отже, проведений аналіз політичних промов Б. Обама, дозволяє стверджувати про те, що правильність будь-якого документу загалом, а політичної промови зокрема, що виражається в чіткості та лаконічності викладу, дотриманні норм правопису, а також дотриманні правил, обов'язкових для відповідних стилів мови, значною мірою досягається за рахунок синтаксису. Синтаксис політичної прози призначений логічно, послідовно, лапідарно й аргументовано викладати хід думки, уникаючи при цьому надмірної інформації. Синтаксичні зв'язки формуються залежно від логічних зв'язків. Тому в синтаксисі політичного жанру особливо важливу роль відіграють ті синтаксичні засоби, які служать для вираження логічних зв'язків між реченнями та цілими абзацами. Отже, специфічні особливості синтаксичних засобів в політичному жанрі заслуговують подальшого дослідження та широкого аналітичного вивчення.

Список использованных источников

1. Хазагеров Г.Г. Политическая риторика. М.: Николо-Медиа, 2002. 313 с.
2. Remarks by the President at the Human Rights Campaign's Annual National Dinner // Office of the Press Secretary. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011>
3. Remarks by the President on the American Jobs Act in Denver, Colorado // Office of the Press Secretary. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011>